

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

83. Idola confracta falsò PP imputantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

mortuæ concepta iteraret, dici vix potest quantum iis terrorem iniecerit, qui in procinctu ad baptismum stabant. Verum hoc alius multo nocentior etiam aliquos euerit Neophytos, nonnullos, qui magno in numero nunquam defunt, veteranos licet, in frigus lethale fidei induxit. Auctore incerto, sed tanquam è cælo vulgarum est, Patres colla eorum quos tingebant, dum precatoriis coronis redimirent, animas pariter ita illigat, ut transmissæ in alia corpora iisdem vinculis tenerentur. Sic procul patria miseris in Occidente renasci seruos, nulla vnquam spe libertatis, quod essent semel à Patribus illo coronarum occulto vinculo in æternam obstricti seruitutem. Eo consilio in Cocincina Patres à Lusitanæ Rege ali ut iis coloniis regni sui deserta frequentaret; vtereturque velut oneratis iumentis; eodem Patres doctrinam, ministeria, operam, res sacras dare Christianis gratuita: ad hoc porrò spectrum tam formidabile à vulgi conspectu amouendum, comprehendi vix possit quantum sudarit Buzomius, quamuis parum apud aliquos ex voto, quibus animo infedisset incantamenti vim fore irritam, si à Christianismo deficerent, qua delusi fraude, ad euitata idola rediere. Sed ab hoc portento, quam immani tam exitiali liberare deliro, satagentem periculum grauius aliò auertit.

Erat nostris vicinum ædibus templum quoddam multitudine statuarum, & concursu populi olim sanctum; nostrorum tunc vicinia infrequens, & propè desertum. Die ergo quodam ex inopinato, en omnium conspici signorum cadauera, diruta, humi strata, trunca, membratim huc illuc dissipata, tam meditato eorum ludibrio, ut ad faciendam Christianis inuidiam & proritandum in eos populum conscitum videretur. Latebat facti auctor, sed communis rumor sacrilegissimo transfugæ adscribebat, qui eiurato baptismati, & Patribus, erat idololatra quouis infensior; causam is nactus qua nulla vberior ad exsaturandam rabiem, & exterminandos saltem Nuocmano Patres, stragem Illorum Deorum is vltro imputat, testem rei se iactat oculatum, hortatur populum strage in Patres consimili, offensos Deos vlciscatur; quo voces improbi & fungi hominis frigide audiente, prodit Bonzius quondam Mandarinus, tunc diis attonsus, & vindex patrati in eos sceleris. Mandarinos appellat minoris subsellij duos qui paucis ab vrbe milliariibus habitabant, causam, suopte ingenio concinnat sed qualem decuit ab eiusmodi Architecto condi; P. Buzomium phalange valida Christianorum trecentorum (quorum tres citabat de nomine) templum maius Nuocmani aggressum, confusis suorum vocibus stragem Deorum Cocincinensium poscentem, deturbasse omnes altaribus, proculcasse, fregisse; ac dispuluerasse; ventum inde ad sacras ædículas antiquis regibus dicatas qui regni tutelares, & Præsides Semideorum titulo colerentur &c. Hæc ut impudentius mentiretur iudicium fecit absentia, & vetus auctoritas actoris. Delatam litem arripiunt auidè, Buzomium quem prorsus non norant, eiusque socios, Bonzio rescribunt se pro sacrilegis damnandos;

81.
Itemque ex
Metempsychosi.

83.
Idola confecta falso
PP imputantur.

turos; contenditque in cassum Buzomius crimen depellere quod læ quoque veteret Christiana; defensionis eius tabellarium baiulum in carcere retinent, eique adiungunt, virtute insigni feruentem Christianum, alias Bonzium, qui vice illius claudendum carcere se lubens sistebar, longam ad hoc emensus viam vt vel peritiùs quàm tabellarius fidei rationem iudicibus redderet, vel si tantùm hanè ipsi aleam fortunatè Dei benignitas pro ea sanguinem funderet. His insolentiùs clatus, & quasi iam victor Bonzium accusator, violentiùs insanire, circumducere latronum manum ad inuestigandos Christianos, & eorum domos suis expilandas oblicere, nisi redimerentur pecunia, tenuitati miserorum non tolerabili. Ad hæc animaduertens delationem suam foris vifam fuisse probabilem, idem in vrbe expertus est consequi, Mandarini igitur ad primam lunam honores menstruos Confusio suo solentibus, eiulatu, querelis, vociferatione incondita templi fores pulsantur; subit intrò perfidiosus Bonzium, cum turba sodalium; post etiam digna tali marito vxor, & Bonziarum grex, confractorum Deorum analecta rete duplici portantes; huius fabulæ scena suspensos Mandarinos eius artifex Bonzium voce lamentabili affari, videntur etiam atque etiam ora illa, crura & brachia diuina; & sacrilegio quàm atroci Buzomius cum suis Christianis Cocincinæ violasset Deos: ouare illum nihilominus, & qui eius adhuc impietatem vitassent diis reliquis, deteriora comminari; sua hic cælum tenere fulmina, nec terram dehiscere, hæc tantùm ex causa vt sumendi tantorum scelerum condignis supplicij, integram gloriam iis referuaret: quæ veterator nequissimus appositissimè conquestus libellum porrigit Magistratum Principi Mandarino, quo seriem conficti narrabat criminis, & penam in reos postulabat, quæ profectò tam cita expectabatur, & creuita vt Christianis amici ethnici plurimùm suaderent, detractos collo precatorios globulos occultare; cruces, icones, cæteras Christianismi notas domi recondere, & venerabile Iesu nomen foribus affixum regere, sed eò paucissimos sua timiditas adegit, cuius illos deinde pœdicit grauitèr cum viderent animo constantes, ne pili quidem minimi iactura, ingentis meriti præmium assecutos. Lentius enim festinandum putauit Mandarinus non facile mobilis ad causam tam insolentem apparatus, & tanti strepitus nouitate Bonzium præsertim actoribus, suspectam calumniæ: quare huius strophæ inuentor Bonzium, Mandarini sagacis morosam prudentiam non ferens, tentauit litterem Caccianum ad Tribunal Principis transferre; Mandarinos rogauit Oppidanos, duos illos, quibus eam primum commiserat ne grauarentur illic sibi adesse; quod ij sinistram aliquid ex eo itinere augurati cum dextrè admodum excussissent, & ipse Bonzium ab eo delitit, haudquaquam verò Buzomius, sed defensoris omisso munere accusatorem egit oppressæ per Bonzios Christianitatis, atrocitate falsarum criminum, impetrauitque à Principe, iudicem delegari, qui euocatum

enocaram ad se litem, ritèque perspectam absolueret. Fuit eius sententia summa nec Patrem neque Christianos fuisse vilo modo contrafactorem Deorum conscios, nedum socios vel auctores. Commentum id esset Bonziorum vt sacrilegij proprij reos facerent Christianos. Quod Nuocmani publicè cognitum, publicam mouit aduersus Bonzios indignationem; Caciiani autem (quo iudex cum Buzomio reuersus causæ omnis acta iuridica retulerat) toleratæ injuriæ honorificam mercedem, & cauendæ in posterum solenne remedium Buzomio tribuit, diploma Regium cum amplissima nostris facultate, vbiicumque mallent habitandi, & legem Dei cœli palam ac liberè nuntiandi, adiunctis in eos penis grauissimis, quicumque Patribus verbo factõve molestiam facerent. Hoc triumphans Buzomius victricis causæ, & innocentie monumento ad Apostolicas functiones Nuocmanum regreditur, multò etiam quàm ante felicius, quod primi quoque publicorum Præfecti nomen ambirent Christianum. Sed eum mox acerbè pupugit, imperiosius & malè meditatatum ab iis qui Macai præerant mandatum, dimittendi à nobis in perpetuum Catechistas, (quibus nihil esse nobis vtilius, nihil æquè necessarium poterat) ablegandi etiam deinceps nomen Tienciu (quod cœli dominum, & Sinis & ipsi Cocincinæ antiquo vsu sonuerat) & vocabulum *Deus* substituendi eius loco, intolerandum illi Prouinciæ ob ea quæ olim attigimus, & erat mandati ea seueritas vt Inspectori ad hoc ferendum, & inducendum missõ, ablata esset penitus potestas quicquam in oppositum audiendi: quod is mandantibus haud paulò consultior vidit suis oculis fieri non posse, nisi cum pernitie illius missionis, & Prouinciali perperam edocto, peiusque cõsenti, censuit haudquaquam venire in mentem potuisse vt iure id veller, clausis potissimum capelli oculis, quod rerum præsentia, à quibus longissimè aberat, pernitiosum fore conuincebat. Lætum Christianis anni huius 1623. exordium fecit nostrorum reditus in aulam Pechinensem, militari consilio poscente, approbante Rege, Leone & Paulo Doctoribus id satagentibus, at nostris contra pugnantibus, quod accerferentur comodaturi aduersus Tartaros suam in bellicis operam, ipsi ab armis, & bello alieni, nec vellent nisi diuina tractare. At Leo aulæ peritior quàm nostri, hac ait, filium acu inducatur, & mihi credite; Pechinum eos recipiet pro fabricatoribus & artificibus machinarum retinebit eosdem Euangelij præcones, quod vti coniecerat euenit. Missi Longobardus, & Castellblancus. Armorum se sistunt Præsidibus, & post singularem, humanitatis, & honoris exhibitionem, rogantur varia de Lusitanorum quæ expectabant auxiliis; nominatim verò de Patribus machinarum peritis quid possent ad bellum aduersus Tartaros sperare. At ij, vtcumque Præsides respõsum essent accepturi planè inquirunt, nihil quod arma & bellum attinet, vnum pensi habere Patres vt salutis iter, & felicitatis monstrarent hominibus, illõsque in eam inducerent; nec fore, tamè præsentis negotio prorsus inutiles; ad futuros assiduè militibus, & machinariis qui erant Macao venturi;

M m m.

84.
Imprudens
missum
Prouinciam
datum.